

ВПЛИВ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Фінансова діяльність сучасних банків є однією із складних сфер діяльності, оскільки в умовах ринкової економіки банки знаходяться в центрі багатьох суперечливих і важкопрогнозованих процесів, що відбуваються в економіці, політиці та соціальній сфері. Кризові явища в банківському бізнесі, з одного боку, пов'язані з макроекономічними проблемами, що ззовні впливають на діяльність банків, а з іншого – з вагомим впливом внутрішніх чинників, серед яких, окрім проблем фінансового характеру, значне місце займають труднощі організації фінансової діяльності.

Господарський кодекс України визначає фінансову діяльність як грошове та інше фінансове посередництво, страхування, а також допоміжну діяльність у сфері фінансів і страхування [1]. У свою чергу, фінансовим посередництвом є діяльність, пов'язана з отриманням та перерозподілом фінансових коштів (посередництво у кредитуванні, фінансові консультації, діяльність, пов'язана з іноземною валютою, оцінювання страхового ризику та збитків, інші види допоміжної діяльності).

Фінансова діяльність банку як підприємства, полягає в купівлі-продажу на ринку специфічних товарів, які називаються фінансовими послугами. Фінансові послуги — операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, — і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів [2]. Змістом фінансової діяльності банку є забезпечення банківського процесу всіма необхідними ресурсами. На відміну від підприємств, основна діяльність яких – виробництво товарів, послуг і торгівля, банки є інститутами, основна діяльність яких сконцентрована на фінансових ринках. Якщо для підприємств фінансові операції необхідні для ефективного ведення основної виробничої діяльності, то для банків – це основна діяльність. Особливостями фінансової діяльності банку є об'єктивна необхідність управління залученими фінансовими ресурсами; жорсткий рівень державного регулювання діяльності; широкий спектр операцій та послуг; залежність від кон'юнктури або стану ринку банківських послуг, від стану національної, а в деяких випадках і світової економіки; високий рівень потенційних ризиків у процесі діяльності [3, с. 147].

Одним з основних завдань для банків є забезпечення прибутковості діяльності банків. Розглянемо результати діяльності вітчизняних банків (табл. 1).

Таблиця 1

Фінансові результати діяльності банківських установ України за 2006–2011 рр.[4]

Період	2006 р.	2007 р.	2008р.	2009р.	2010р.	2011р.
Результат діяльності, млн. грн.	4 144	6 620	7 304	-38 450	-13027	-7 708

Фінансова криза 2008 р. негативно позначилась на фінансових результатах діяльності вітчизняних банківських установ: станом на 01.01.2010 р. зафіксовано збиток в обсязі 38,5 млрд. грн. Впродовж 2010-2011 рр. вітчизняним банкам не вдалось забезпечити прибуткову діяльність: станом на 1 січня 2012 р. зафіксовано збиток банківської системи в обсязі 7,7 млрд. грн. Негативний фінансовий результат банківського сектора обумовлений кризовими явищами, які призвели до зниження дохідної бази (посилення конкуренції на фінансовому ринку зумовило зростання вартості залучених ресурсів при цьому знижувалися процентні ставки за кредитами), а також значними витратами на формування резервів по активних операціях (в т.ч. внаслідок значної частки проблемних активів). До факторів, що вплинули на результати фінансової діяльності банків слід також віднести залежність якості доходних активів від фінансового стану окремих позичальників та галузей економіки, значну питому вагу валютних активів, в т.ч. кредитів, наданих в минулому (до 2008 р.) позичальникам без валютних надходжень.

І хоча вітчизняним банківських установам у минулому році. не вдалось отримати позитивний фінансовий результат та незважаючи на затяжну кризу у світовій економіці, банки України впродовж 2011 року залучили значний обсяг ресурсів на внутрішньому ринку, що дозволило відновити кредитування економіки, зберігши прийнятні показники ліквідності і капіталізації. Для отримання позитивних фінансових результатів у майбутньому, необхідно запропонувати такі послуги та умови їх надання, які відповідатимуть потребам споживачів. Вибір ефективної стратегії діяльності дасть змогу банкам зробити свої послуги більш привабливими та вести боротьбу з конкурентами.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV //[http:// zakon.rada.gov.ua /cgi-bin/laws/main.cgi?page=9&nreg=436-15](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=9&nreg=436-15)
2. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» //[http:// zakon.rada.gov.ua /cgi-bin/laws/main.cgi?](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?)
3. Євтух Л.Б. Функціональні особливості банківських установ у структурі фінансової системи України / Євтух Л.Б. // Регіональна економіка. – 2008. – №1. – С. 146–151.
4. Огляд банківської системи за 2011 рік /Українське кредитно-рейтингове агентство для "Незалежної асоціації банків України" http://www.nabu.com.ua/analysis/analysis_reserv